

Môn học: Kinh tế học phát triển (Development Economics)

- Giảng viên: Phan Thùy Tâm
- Bộ môn : Cơ bản – Cơ sở

cuu duong than cong . com

NỘI DUNG MÔN HỌC

2

- Chương I: Giới thiệu về các nước đang phát triển
- Chương II: Tổng quan về kinh tế phát triển và khung lý thuyết
- Chương III: Các lý thuyết tăng trưởng kinh tế
- Chương IV: Cơ cấu kinh tế và các mô hình chuyển dịch cơ cấu kinh tế
- Chương V: Phúc lợi con người và phát triển kinh tế

cuu duong than cong . com

CHƯƠNG I: GIỚI THIỆU CÁC NƯỚC ĐANG PHÁT TRIỂN

3

N O I D U N G

1. Phân phối thu nhập trên Thế giới
2. Phân loại các nước trên Thế giới
3. Giới thiệu môn kinh tế học phát triển
4. Sự ra đời của các nước đang phát triển
5. Đặc điểm của các nước đang phát triển

cuu duong than cong . com

I. PHÂN PHỐI THU NHẬP TRÊN THẾ GIỚI

4

1.1. Phác họa mức sống ở các nước phát triển và đang phát triển

Cuộc sống hàng ngày của một gia đình điển hình ở Bắc Mỹ

- Thu nhập TB ~ 50.000 USD/năm
- Quy mô nhỏ: 4 thành viên
- Căn hộ nhiều phòng ở thành phố hoặc một ngôi nhà có vườn ở ven đô
- Tiện nghi trong nhà rất đầy đủ với các đồ dùng đắt tiền được nhập khẩu phù hợp
- Thức ăn phong phú với những đặc sản như: hoa quả nhiệt đới, cà phê, thịt cá nhập khẩu
- Hai đứa con được học hành đầy đủ, chúng sẽ có thể học đại học và chọn một nghề mà chúng thích
- Tuổi thọ TB là ~ 79 năm

Cuộc sống của một gia đình điển hình ở nông thôn châu Á

- Thu nhập TB ở mức 250-300 USD kể cả thu nhập bằng hiện vật
- Thường có 8-10 người hoặc hơn: Cha, mẹ, năm đến bảy đứa con và có thể có cả cô và chú họ
- Họ có thể không có nhà hoặc sống trong một căn hộ tồi tàn chỉ có một phòng, không có điện, nước sạch hay hệ thống vệ sinh
- Người lớn không biết chữ và trong năm đến bảy đứa trẻ chỉ có một đứa được đến trường và nó sẽ chỉ được đi học 3 đến bốn năm tiểu học
- Các thành viên trong gia đình thường rất dễ bị ốm và không có bác sĩ chăm sóc (các bác sĩ còn bận chăm sóc những người giàu có ở TP)
- Tuổi thọ TB chỉ xấp xỉ 60 tuổi

I. PHÂN PHỐI THU NHẬP TRÊN THẾ GIỚI

5

1.2. Một số số liệu về phân phối thu nhập trên Thế giới

Phân phối thu nhập trên Thế giới năm 2007
(GNI/người tính theo PP Atlas, nguồn: WB)

	Toàn TG	Các nước có thu nhập cao		Các nước có thu nhập trung bình và thấp	
	Giá trị tuyệt đối	Giá trị tuyệt đối	Tỷ trọng so với toàn TG	Giá trị tuyệt đối	Tỷ trọng so với toàn TG
GDP (tỷ USD)	54.347	40.197	74%	14.156	26%
Dân số (triệu người)	6.612	1.056	16%	5.556	84%
Thu nhập/ng (USD)	7.958	37.566		2337	

cuu duong than cong . com

1. PHÂN PHỐI THU NHẬP TRÊN THẾ GIỚI

6

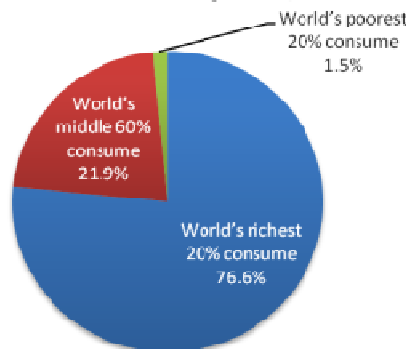
Country	GDP per capita		Country	GDP per capita	
	Atlas method (using official exchange rate)	PPP		Atlas method (using official exchange rate)	PPP
Switzerland	65,330	46,460	Malaysia	6,970	13,740
Japan	38,210	35,220	the Philippines	1,890	3,900
USA	47,580	46,970	Vietnam	890	2,700
UK	45,390	36,130	Bangladesh	520	1,440
Singapore	34,760	47,940	Uganda	420	1,140
Poland	11,880	17,310	Nepal	400	1,120
Mexico	9,980	14,270	Ethiopia	280	870

(nguồn: WB website 2010, Key Development Data & Statistics,

1. PHÂN PHỐI THU NHẬP TRÊN THẾ GIỚI

7

Share of world's private consumption, 2005

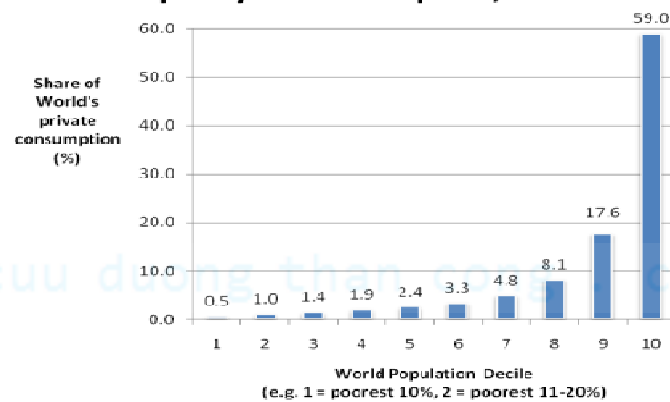
Source: World Bank Development Indicators 2008

cuu duong than cong . com

1. PHÂN PHỐI THU NHẬP TRÊN THẾ GIỚI

8

Inequality of Consumption, 2005

Source: World Bank Development Indicators 2008

cuu duong than cong . com

1. PHÂN PHỐI THU NHẬP TRÊN THẾ GIỚI

9

➤ Khoảng cách thu nhập thế giới:

Tỷ lệ thu nhập của 20% dân số giàu nhất/20% dân số nghèo nhất

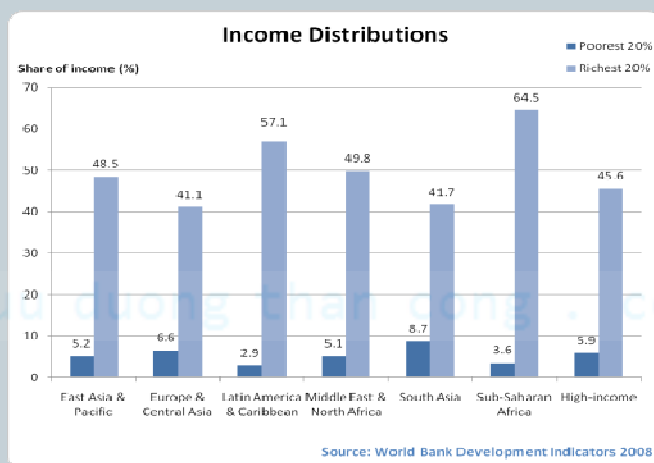
Năm	
1960	30
1970	32
1980	45
1991	61
2000	70

(nguồn: Y.Hayami, 2006)

cuu duong than cong . com

1. PHÂN PHỐI THU NHẬP TRÊN THẾ GIỚI

10

2. PHÂN LOẠI CÁC NƯỚC TRÊN THẾ GIỚI

11

- Theo WB
- Theo UNDP
- Theo OECD
- Khái niệm các nước đang phát triển

cuu duong than cong . com

2. PHÂN LOẠI CÁC NƯỚC TRÊN THẾ GIỚI

12

2.1. Theo World Bank

- ❑ Tiêu chí: GNI per capital
- ❑ 3 nhóm chính:
  - ❖ Thu nhập thấp
  - ❖ Thu nhập trung bình
    - TN trung bình thấp
    - TN bình trung bình cao
  - ❖ Thu nhập cao
- ❑ 2010: WB phân nhóm 187 quốc gia thành viên và 28 quốc gia khác (có số dân trên 30000)

2. PHÂN LOẠI CÁC NƯỚC TRÊN THẾ GIỚI

13

Phân loại theo thu nhập (USD, PP Atlas)

	2005 (\$)	2006 (\$)	2007 (\$)	2008 (\$)	2009 (\$)
Thu nhập thấp	≤875	≤905	≤935	≤975	≤995
Thu nhập trung bình thấp	876-3465	906-3595	936-3705	976-3855	996-3945
Thu nhập trung bình cao	3466-10725	3596-11115	3706-11455	3856-11905	3946-12195
Thu nhập cao	≥10726	≥11116	≥11456	≥11906	≥12196

cuu duong than cong . com

2. PHÂN LOẠI CÁC NƯỚC TRÊN THẾ GIỚI

14

2.1. Theo UNDP

❑ Tiêu chí: HDI

❑ Các quốc gia được chia thành 3 nhóm chính:

- ❖ Các nước có chỉ số HDI cao (từ 0,8 đến 1)
- ❖ Các nước có chỉ số HDI trung bình (0,5 đến cận 0,8)
- ❖ Các nước có chỉ số HDI thấp (dưới 0,5)

cuu duong than cong . com

2. PHÂN LOẠI CÁC NƯỚC TRÊN THẾ GIỚI

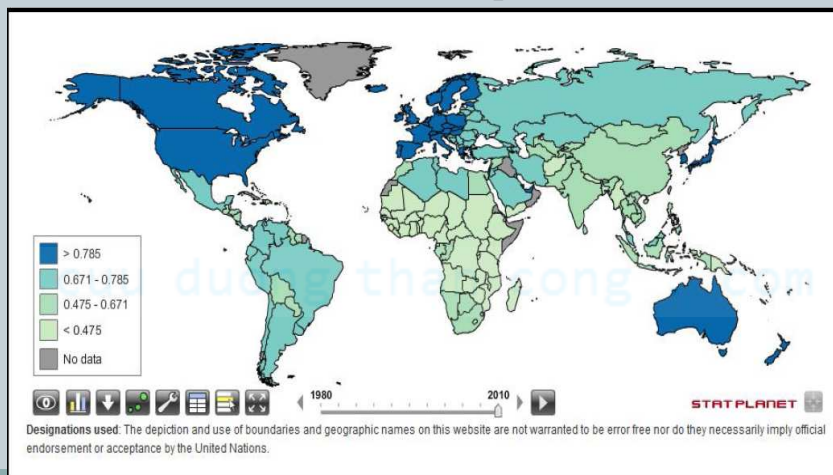
☐ Chỉ số HDI

- Chỉ số phát triển con người HDI được nhà kinh tế học nổi tiếng người Pakistan đưa ra năm 1990
- UNDP sử dụng từ năm 1993 trong *báo cáo phát triển con người* hàng năm
- HDI là một chỉ số tổng hợp có tính đến các khía cạnh khác nhau của “phát triển con người”

cuu duong than cong . com

2. PHÂN LOẠI CÁC NƯỚC TRÊN THẾ GIỚI

HDI World map 2010

2. PHÂN LOẠI CÁC NƯỚC TRÊN THẾ GIỚI

• Xếp hạng theo GNI/ ng và theo HDI

HDI rank	Human Development Index (HDI) value ^a	Life expectancy at birth (years)	Mean years of schooling (years)	Expected years of schooling (years)	Gross national income (GNI) per capita (PPP 2008 \$)	GNI per capita rank minus HDI rank	Nonincome HDI value
	2010	2010	2010	2010 ^b	2010	2010	2010
VERY HIGH HUMAN DEVELOPMENT							
1 Norway	0.938	81.0	12.6	17.3	58,810	2	0.954
2 Australia	0.937	81.9	12.0	20.5	38,692	11	0.909
3 New Zealand	0.907	80.6	12.5	19.7	25,438	30	0.979
4 United States	0.902	79.6	12.4	15.7	47,094	5	0.917
5 Ireland	0.895	80.3	11.6	17.9	33,078	26	0.926
6 Liechtenstein	0.891	79.6 ^c	10.3 ^d	14.8	81,011 ^{e,f}	-5	0.861
7 Netherlands	0.890	80.3	11.2	16.7	40,658	4	0.911
8 Canada	0.888	81.0	11.5	16.0	38,068	6	0.913
9 Sweden	0.885	81.3	11.6	15.6	36,936	8	0.911
10 Germany	0.885	80.2	12.2	15.6	35,308	9	0.915
11 Japan	0.884	83.2	11.5	15.1	34,692	11	0.915
12 Korea Republic of ^g	0.877	79.8	11.6	16.8	29,218	16	0.918
13 Switzerland	0.874	82.2	10.3	15.5	39,849	-1	0.889
14 France	0.872	81.6	10.4	16.1	34,341	9	0.898
15 Israel	0.872	81.2	11.9	15.6	27,831	14	0.916

(Nguồn: Human Development Report 2010)

2. PHÂN LOẠI CÁC NƯỚC TRÊN THẾ GIỚI

• Xếp hạng theo GNI/ ng và theo HDI ?

	GNI per capita	GNI rank	HDI	HDI rank
<i>Kuwait</i>	55719	5	0,771	47
<i>Bahamas</i>	25201	34	0,784	43

(Nguồn: Human Development Report 2010)

2. PHÂN LOẠI CÁC NƯỚC TRÊN THẾ GIỚI

19

2.3. Theo OECD

- ❑ Các nước phát triển
- ❑ Các nước đang phát triển
  - Các nước có thu nhập thấp
  - Các nước có thu nhập trung bình
  - Các nước công nghiệp mới
  - Các nước thành viên OPEC

2.4. Theo IMF

- Nền kinh tế phát triển
- Nền kinh tế mới nổi

cuu duong than cong . com

2. PHÂN LOẠI CÁC NƯỚC TRÊN THẾ GIỚI

THẾ NÀO LÀ QUỐC GIA ĐANG PHÁT TRIỂN?

- (1) Thu nhập bình quân đầu người thấp/ trung bình
- (2) Chỉ số phát triển con người thấp hoặc trung bình

cuu duong than cong . com

3. SỰ XUẤT HIỆN THẾ GIỚI THỨ 3

21

3.1. Lịch sử hình thành

- Phần lớn các nước TG3 là thuộc địa của các quốc gia Tây Âu như Anh, Pháp, Bỉ, Hà Lan, TBN, BDN
  - Sau CTTG 2 các dân tộc bị áp bức đã vùng giành độc lập
- Các nước đang phát triển hiện nay đều chịu ảnh hưởng của chế độ thuộc địa trong quá khứ trên nhiều phương diện trong với các mức độ khác nhau.

Xem thêm: Sách ĐHKTD và Danh mục các nước đang phát triển của WB

cuu duong than cong . com

3. SỰ XUẤT HIỆN THẾ GIỚI THỨ 3

22

3.2. Các cách gọi khác nhau

- ✓ Thế giới Thứ 3 > < Thế giới Thứ nhất, Thứ 2 (The Third World, First and Second World)
- ✓ Các nước lạc hậu > < Các nước tiên tiến (Backward and Advanced economies)
- ✓ Các nước kém phát triển > < Các nước phát triển (Less or under-developed and more or developed)
- ✓ Các nước đang phát triển > < Các nước phát triển (Developing and Developed)
- ✓ Các nước vùng Nam > < các nước vùng Bắc (the South & the North)

4. ĐẶC ĐIỂM CỦA CÁC NƯỚC ĐANG PHÁT TRIỂN

23

- Các điểm tương đồng
- Các điểm khác biệt
- Vấn đề nghèo đói và sự cần thiết lựa chọn con đường phát triển kinh tế

cuu duong than cong . com

4. ĐẶC ĐIỂM CỦA CÁC NƯỚC ĐANG PHÁT TRIỂN

24

4.1. Những điểm tương đồng

- Mức sống thấp
- Thu nhập thấp
- Tỷ lệ nghèo đói ở mức cao
- Hạn chế về điều kiện sống cũng như tỷ lệ tiếp cận và chất lượng các dịch vụ công cộng (đặc biệt là giáo dục, y tế...)

4. ĐẶC ĐIỂM CỦA CÁC NƯỚC ĐANG PHÁT TRIỂN

GNI bình quân đầu người 2009
(tỉ giá PPP)

Thu nhập thấp	1,199
Thu nhập trung bình	6,357
Thu nhập trung bình thấp	4,758
Thu nhập trung bình cao	12,479
Thu nhập trung bình và thấp	5,586
Đông Á và Thái Bình Dương	5,989
Châu Âu và Trung Á	12,628
Châu Mỹ Latinh và vùng biển Caribê	10,342
Trung Đông và Bắc Phi	7,927
Nam Á	2,972
Châu Phi hạ Sahara	1,996
Thu nhập cao	36,473
Châu Âu	33,829

cuu duong than cong . com

GNI bình quân đầu người 2009
(tỉ giá ngang giá sức mua)

Thu nhập thấp	1,199
Thu nhập trung bình	6,357
Thu nhập trung bình thấp	4,758
Thu nhập trung bình cao	12,479
Thu nhập trung bình và thấp	5,586
Đông Á và Thái Bình Dương	5,989
Châu Âu và Trung Á	12,628
Châu Mỹ Latinh và vùng biển Caribê	10,342
Trung Đông và Bắc Phi	7,927
Nam Á	2,972
Châu Phi hạ Sahara	1,996
Thu nhập cao	36,473
Châu Âu	33,829

Bảng 1.7: Tỷ lệ bác sĩ trên 1000 dân

	1960	1970	1980	1990	2000	2009
NƯỚC PHÁT TRIỂN						
Úc	9.7	8.2	7.8	4.9	4	3.8
Nhật Bản	..	13.2	7.4	4.5	3.2	2.4
Italy	9	10.6	9.6	7.2	4.7	3.7
Mỹ	9.2	7.9	6	4.9	3.5	3.1
Anh	..	..	..	..	4.1	3.3
NƯỚC ĐANG PHÁT TRIỂN						
Philippin	0.15	0.11	0.13	0.12	0.58	
Thái Lan	0.13	0.12	0.15	0.23	0.37	
Malaysia	0.14	0.23	0.26	0.39	0.7	
Brazil	0.37	0.49	..	1.36	1.15	
Trung Quốc	..	0.86	1.18	1.55	1.64	
Ấn Độ	0.21	0.2	0.37	..	..	
Việt Nam	..	..	0.24	0.4	..	
Bangladesh	..	0.12	0.12	0.18	..	

cuu duong than cong . com

Bảng 1.8: Tỷ lệ tử vong trẻ em mới sinh trên 1000 trẻ

(Nguồn: dữ liệu World Bank, 2010)

	1960	1970	1980	1990	2000	2009
CÁC NƯỚC PHÁT TRIỂN						
Châu Âu	35.85	23.07	13.09	7.76	4.61	3.41
Pháp	23.80	15.10	10.20	7.30	4.30	3.20
Đức	35.00	22.40	12.90	7.00	4.40	3.50
Úc	20.30	17.60	10.90	7.60	5.10	4.30
Canada	28.00	18.50	10.30	6.80	5.30	5.30
Nhật Bản	31.50	13.20	7.40	4.50	3.20	2.40
Mônaco	...	...	...	6.70	3.90	3.40
Anh	22.60	17.90	12.20	8.00	5.60	4.60
Mỹ	25.90	20.00	12.50	9.30	7.10	6.80
NƯỚC ĐANG PHÁT TRIỂN						
Thuộc Châu Âu & Trung Á		68.64	55.43	43.14	32.44	18.98
Argentina	59.90	58.20	37.70	25.00	18.80	13.00
Bangladesh	162.50	158.00	136.70	102.30	65.60	41.20
Trung Quốc	...	82.80	46.10	36.80	29.80	16.60
Ấn Độ	160.40	126.20	103.20	83.80	67.60	50.30
Lào	...	141.10	127.20	108.30	63.50	45.80
Thái Lan	102.20	71.00	46.40	26.50	17.30	12.00

Bảng 1.9 : Tỷ lệ biết chữ ở người lớn
(Nguồn: Dữ liệu World Bank, 27 tháng 9 năm 2010)

Tên nước	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Côlômbia					92.80	92.85	92.30	92.65	93.38	93.24
Indônêsi					90.38		91.98		92.19	
Ấn Độ		61.01					62.75			
Lào	69.58	68.73				72.70				
Mêxicô	90.54		90.27		90.95	91.63	1.73	92.80	92.93	93.44
Thổ Nhĩ Kỳ					87.37	88.23	88.12	88.66		90.82
Braxin	86.37				88.62		89.62	90.01	90.04	
Việt Nam	90.16									92.78

cuu duong than cong . com

Bảng 1.10: Chi tiêu cho giáo dục (%GDP)
(Nguồn: Dữ liệu World Bank, 27 tháng 9 năm 2010)

Tên nước	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
CH Bê-nanh	3.65	3.21	3.42	3.92	4.07	3.80	3.48		
Braxin	3.88	3.78	4.60	4.01	4.53	4.95	5.08		
Burkina Faso					4.46	4.51	4.59		
Cambôđia	1.72	1.71		1.72	1.70	2.00	1.60	1.60	2.10
Ấn Độ			3.67	3.40	3.14	3.08			
Bờ Biển Ngà	3.89	4.40	4.42	4.41	4.29	4.22	4.42	4.60	
Hồng Kông	3.90	4.02	4.31	4.59	4.20	3.91	3.52	3.34	4.49
Nhật Bản	3.62	3.64	3.70	3.66	3.52	3.48	3.46		
Thụy Sĩ	5.42	5.75	6.00	5.91	5.71	5.46	5.18		
Anh	4.62	5.17	5.32	5.23	5.42	5.55	5.47		
Mỹ	5.75	5.70	5.86	5.60	5.27	5.61	5.45		

Nền kinh tế nông nghiệp

31

- Lực lượng lao động tham gia nông nghiệp lớn
- Người lao động kém kỹ năng, sức khỏe yếu, trình độ hạn chế
- Sản lượng chiếm tỉ lệ cao trong GDP
- Kỹ thuật sản xuất lạc hậu
- Nền nông nghiệp tự cung tự cấp
- Khu vực hiện đại khiếm tốn bên cạnh khu vực truyền thống
- Tương ứng với nền nông nghiệp truyền thống là mô hình gia đình mở rộng

cuu duong than cong . com

Năng suất thấp

32

- Thường được đo bằng sản lượng lao động trên đầu người
- Là một chỉ tiêu tổng hợp thể hiện năng lực hoạt động của các yếu tố đầu vào

cuu duong than cong . com

Tốc độ tăng dân số và gánh nặng người ăn theo

33

- Quy mô và tốc độ tăng dân số cao
- ✓ Tỷ lệ sinh cao
- ✓ Tỷ lệ chết cao
- Số trẻ em dưới 15 tuổi và người già trên 65 tuổi là những người cần sự hỗ trợ

cuu duong than cong . com

Bảng 1.11 : Tốc độ tăng dân số

Tên nước	1960	1970	1980	1990	2000	2005	2009
CH Bê-nanh	1.49	2.24	2.82	3.28	3.11	3.32	3.10
Braxin	2.95	2.47	2.34	1.73	1.45	1.20	0.91
Burkina Faso	1.60	1.88	2.18	2.76	3.01	3.38	3.38
Cambôdia	2.40	1.80	0.49	3.47	1.96	1.59	1.66
Trung Quốc	1.83	2.76	1.25	1.47	0.79	0.59	0.51
Ấn Độ	1.85	2.31	2.25	2.02	1.68	1.37	1.34
Bờ Biển Ngà	3.69	4.46	4.69	3.59	2.52	2.13	2.32
Khu vực tiền chung Châu Âu		0.69	0.44	0.45	0.35	0.57	0.38
Hồng Kông	4.11	2.43	2.67	0.32	0.88	0.44	0.37
Nhật Bản	0.90	1.13	0.78	0.34	0.17	0.01	-0.11
Thụy Sĩ	1.66	2.11	-0.51	0.97	0.62	0.64	1.09
Anh	0.45	0.31	0.12	0.30	0.36	0.58	0.70
Mỹ	1.70	1.17	0.96	1.13	1.12	0.92	0.86

Bảng 1.12 : Tỷ lệ sinh(trên 1000 dân)

Country Name	1960	1970	1980	1990	2000	2005	2009
CH Bê-nanh	43.41	46.27	46.61	45.54	41.94	40.37	39.01
Braxin	42.87	35.03	31.95	24.20	20.88	18.15	15.63
Burkina Faso	47.53	47.23	48.65	47.74	45.26	46.67	46.83
Cambôđia	45.11	42.25	42.85	43.59	28.29	24.91	24.73
Trung Quốc	20.86	33.43	18.21	21.06	14.03	12.40	11.99
Ấn Độ	47.58	41.10	34.43	30.20	25.80	23.80	22.45
Bờ Biển Ngà	53.05	52.64	48.65	41.19	37.33	36.24	34.48
Khu vực tiền chung Châu Âu	18.70	16.30	13.15	11.63	10.65	10.29	10.32
Hồng Kông	35.33	20.00	17.00	12.00	8.10	8.40	11.70
Nhật Bản	17.30	18.70	13.50	10.00	9.40	8.41	8.50
Thụy Sĩ	17.60	15.80	11.50	12.50	10.90	9.80	10.10
Anh	17.50	16.20	13.40	13.90	11.40	12.00	12.80
Mỹ	23.70	18.40	15.90	16.70	14.70	14.00	13.80

cuu duong than cong . com

36

- Sự phụ thuộc vào thương mại quốc tế:
  - ✓ Xuất khẩu hàng thô, giá trị gia tăng thấp
- Tính dễ bị tổn thương trong các quan hệ quốc tế
  - ✓ Do sự phân chia rất không bình đẳng về quyền lực kinh tế và chính trị giữa các nước giàu và nghèo

4.2 Những điểm khác biệt

37

Các nước đang phát triển rất đa dạng và chúng ta có thể xem xét sự khác biệt trên các phương diện:

- Quy mô đất nước
- Hoàn cảnh lịch sử
- Nguồn nhân lực và nguồn lực vật chất
- Cơ cấu kinh tế
- Mức độ phụ thuộc vào bên ngoài về kinh tế, chính trị và văn hóa

cuu duong than cong . com

4.2 Những điểm khác biệt

38

• Quy mô đất nước

Tên quốc gia	Dân số	Diện tích	GNI bình quân đầu người	
			PPP	Atlas
Brazil	193,733,795	8,459,420	10,140	8,090
Trung Quốc	1,331,460,000	9,327,480	6,860	3,650
Ấn Độ	1,155,347,678	2,973,190	3,260	1,220
Indônêxia	229,964,723	1,811,570	4,030	2,230
Nigêria	154,728,892	910,770	2,090	1,190
Bănglădet	162,220,762	130,170	1,540	580
Brunây	399,687	5,270	48,760	31,180
Đảo quốc Fiji	849,218	18,270	4,510	3,830
CH Ghinê-Bitxao	1,610,746	28,120	1,050	510
Quần đảo Maldive	309,430	300	5,260	3,860

4.2 Những điểm khác biệt

39

• Hoàn cảnh lịch sử

Nước ĐPT	Nước đô hộ	Năm giành độc lập
Indonesia	Hà Lan	1945
Việt Nam	Pháp	1945
Chile	Tây Ban Nha	1844 (được công nhận)
Perou	Tây Ban Nha	1821
Rwanda	Bi	1962
CHDC Congo	Bi	1960

cuu duong than cong . com

4.2 Những điểm khác biệt

40

□ Nguồn lực:

- Tài nguyên thiên nhiên : vị trí địa lý, khí hậu, nguồn nước, khoáng sản...
- Lao động : qui mô ? Chất lượng ?
- Vốn : dung lượng vốn ? Vốn bq trên mỗi lao động ? Mức độ tích lũy vốn ?
- Cơ cấu kinh tế : cơ cấu khu vực, cơ cấu ngành
- Cơ cấu khu vực: Nhà nước / Tư nhân
- Cơ cấu ngành: NN/ CN/ DV

com

4.2 Những điểm khác biệt

41

CƠ CẤU NGÀNH TẠI MỘT SỐ NƯỚC ĐANG PHÁT TRIỂN

	Nông nghiệp (value added, % GDP)		Công nghiệp (value added, % GDP)		Dịch vụ (value added, % GDP)	
	2005	2009	2005	2009	2005	2009
Trung Quốc	12	10	47	46	41	43
Việt Nam	21	21	41	40	38	39
Ethiopia	47	51	13	11	40	39
Chile	4	3	42	42	54	55
Thổ Nhĩ Kỳ	11	9	29	26	61	65

(Nguồn: *World Development Indicators*, 2011)

cuu duong than cong . com

4.2 Những điểm khác biệt

QUI MÔ CANH TÁC TẠI MỘT SỐ NƯỚC ĐANG PHÁT TRIỂN

	Diện tích trung bình của đơn vị canh tác (ha)	Dưới 5 hecta		Trên 5 hecta	
		% tổng số nông trang	% tổng diện tích canh tác	% tổng số nông trang	% tổng diện tích canh tác
Châu Á					
Bangladesh	1,6	90,6	67,6	-	-
Ấn Độ	2,3	88,7	46,7	0,1	3,7
Indonesia	1,1	97,9	68,7	0	13,6
Nepal	1,0	97,2	72,1	0	0,8
Philippines	3,6	84,4	47,8	0,2	13,9
Thái Lan	3,7	72,3	39,4	0	0,9
Châu Mỹ La tinh					
Brazil	59,7	36,8	1,3	16,3	84,6
Costa Rica	38,1	48,9	1,9	14,5	79,7
Colombia	26,3	59,6	3,7	8,4	77,7
Peru	16,9	78,0	8,9	1,9	79,1
Uruguay	214,1	14,3	0,2	37,6	95,8
Venezuela	91,9	43,8	0,9	13,6	92,5

(Source : *Otsuka, Chuma, Hayami* (1992), reproduced from D.Ray, *Development Economics*, 1998)

4.2 Những điểm khác biệt

43

- ❑ Mức độ phụ thuộc vào bên ngoài về kinh tế , chính trị và văn hóa
- ❑ Mức độ thuần nhất/đa dạng về văn hóa và ngôn ngữ
- ❑ Văn hóa kinh doanh
- ❑ ...vv...

cuu duong than cong . com

44

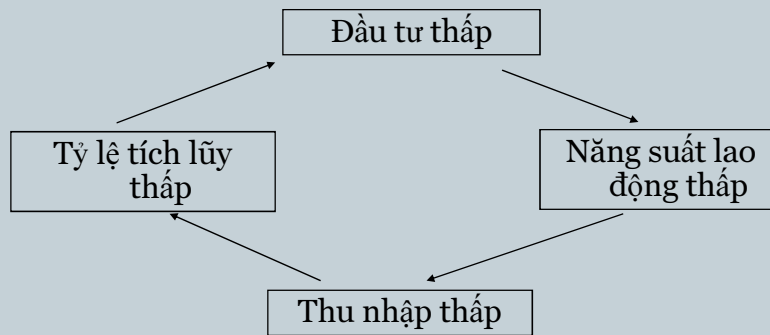
4.3. Nguyên nhân của nghèo đói tại các nước đang phát triển

- Có thể khái quát hóa nguyên nhân của nghèo đói tại các nước đang phát triển qua khái niệm “vòng luẩn quẩn của đói nghèo” (*vicious circle of poverty*) từ cả hai phía cung và cầu

cuu duong than cong . com

Từ phía cung....

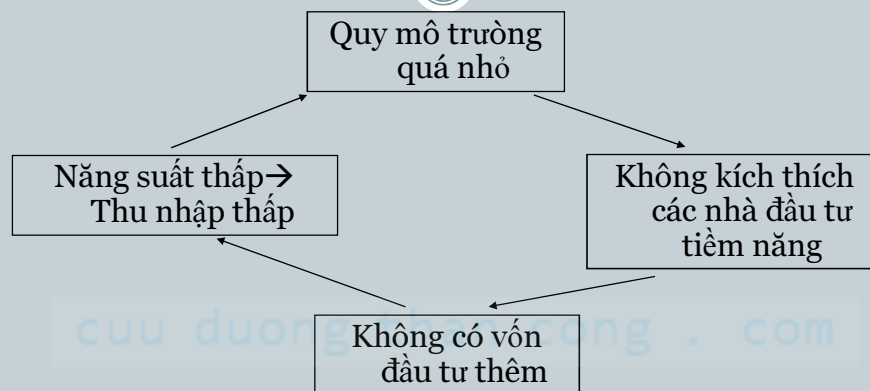
45

cuu duong than cong . com

Từ phía cầu....

46

cuu duong than cong . com

Vì vậy...

47

Việc tìm ra phương thức phát triển kinh tế nói chung và tăng trưởng nhanh nói riêng và thoát nghèo là điều thật cấp thiết đối với nhóm nước này

cuu duong than cong . com

PHẦN 5: MÔN KINH TẾ HỌC PHÁT TRIỂN

48

1. Sự ra đời của môn kinh tế học phát triển (KTPT)
2. Đối tượng nghiên cứu
3. Bản chất của kinh tế học phát triển và sự so sánh với một số môn kinh tế học khác

cuu duong than cong . com

5.1. Sự ra đời của môn KTPT

49

- Có nhiều nhận định khác nhau về sự ra đời của môn KTPT. Có nhận định cho rằng A.Smith là nhà kinh tế học phát triển đầu tiên với tác phẩm “Của cải của các quốc gia” xuất bản năm 1776.
- Theo M. Todaro nghiên cứu KTPT từ những năm 1950s
- Theo Alvil Y. So KTPT bắt đầu từ sau chiến tranh thế giới thứ 2

cuu duong than cong . com

5.2. Môn KTPT nghiên cứu vấn đề gì?

50

- *M. Todaro*: Kinh tế phát triển là môn kinh tế học nghiên cứu về các nước TG thứ 3 nghèo đói, kém phát triển với những định hướng tư tưởng và nền tảng văn hóa khác nhau nhưng có những vấn đề về kinh tế rất phức tạp tương tự nhau. Bên cạnh việc ***nghiên cứu cách phân bổ nguồn lực khan hiếm (hoặc nhàn rỗi) một cách có hiệu quả và duy trì sự tăng trưởng các nguồn lực này theo thời gian***, kinh tế phát triển có nhiệm vụ tìm ra những có chế cần thiết để đem lại ***sự cải thiện đáng kể mức sống của đa số những người nghèo đói, khổ cực tại các nước đang phát triển***.
- *Y. Hayami* : Kinh tế phát triển có nhiệm vụ chính là tìm ra cách thức để các nước đang phát triển thoát nghèo. KTPT phải tìm câu trả lời cho câu hỏi làm thế nào để các nước đang phát triển hiện nay tiến vào con đường phát triển bền vững với mục đích trước mắt là giảm nghèo và mục tiêu trong dài hạn là bắt kịp các nước phát triển về mức độ thịnh vượng
- *D. Hunt*: (Uni. of Sussex): Trọng tâm của KTPT bao gồm: (1) những nguyên nhân của tình trạng nghèo đói ở các nước kém phát triển và (2) con đường phát triển kinh tế cho các nước ở trình độ tiền công nghiệp hóa này.

5.3. Bản chất của kinh tế phát triển và sự so sánh với các môn kinh tế học khác

51

- Kinh tế học truyền thống?
- Kinh tế chính trị học ?
- Kinh tế phát triển

cuu duong than cong . com

5.3. Bản chất của kinh tế phát triển và sự so sánh với các môn kinh tế học khác

52

Tầm quan trọng, đặc điểm và mục tiêu của Kinh tế phát triển

cuu duong than cong . com

5.3. Bản chất của kinh tế phát triển và sự so sánh với các môn kinh tế học khác

53

□ Tầm quan trọng của KTPT

- Ở phạm vi quốc gia: (1) thị trường hàng hóa và đầu vào không hoàn hảo, (2) người tiêu dùng và người sản xuất thiếu thông tin, (3) quá trình thay đổi cơ cấu và đang diễn ra trong xã hội cũng như toàn bộ nền kinh tế, (4) sự mất cân bằng trên thị trường trên các thị trường
- Trên phạm vi quốc tế: Các nước đang phát triển phải phát triển kinh tế trong bối cảnh thua kém hay bất lợi rất nhiều so với các nước phát triển (và ưu thế của các nước đi trước: chẳng hạn như là không có thể bán một số sản phẩm với hàm lượng giá trị gia tăng do công nghệ tạo ra cao nữa. Hay không thể phát triển dựa trên tài nguyên của nước ngoài được). Điều này ngày càng thể hiện rõ hơn khi mức độ quốc tế hóa hay toàn cầu hóa ngày càng sâu rộng

cuu duong than cong . com

5.3. Bản chất của kinh tế phát triển và sự so sánh với các môn kinh tế học khác

54

□ Đặc điểm của KTPT

- **Không có môn mô hình phát triển chung** cho tất cả các nhóm nước đang phát triển.
- Bao gồm **các khái niệm và lý thuyết có liên quan từ kinh tế học truyền thống cùng với các mô hình mới và phương pháp tiếp cận rộng**
- Các lý thuyết và mô hình với những con số thống kê mới luôn được đưa ra trong KTPT. Các mô hình đó có thể mâu thuẫn, hoặc mang tính bổ sung cho những mô hình và lý thuyết trước đó.

5.3. Bản chất của kinh tế phát triển và sự so sánh với các môn kinh tế học khác

55

□ Mục tiêu của KTPT

Làm cho cuộc sống vật chất của dân chúng ở các nước đang phát triển tốt đẹp hơn.

cuu duong than cong . com

cuu duong than cong . com